

ARON bvba
Archeologisch Projectbureau

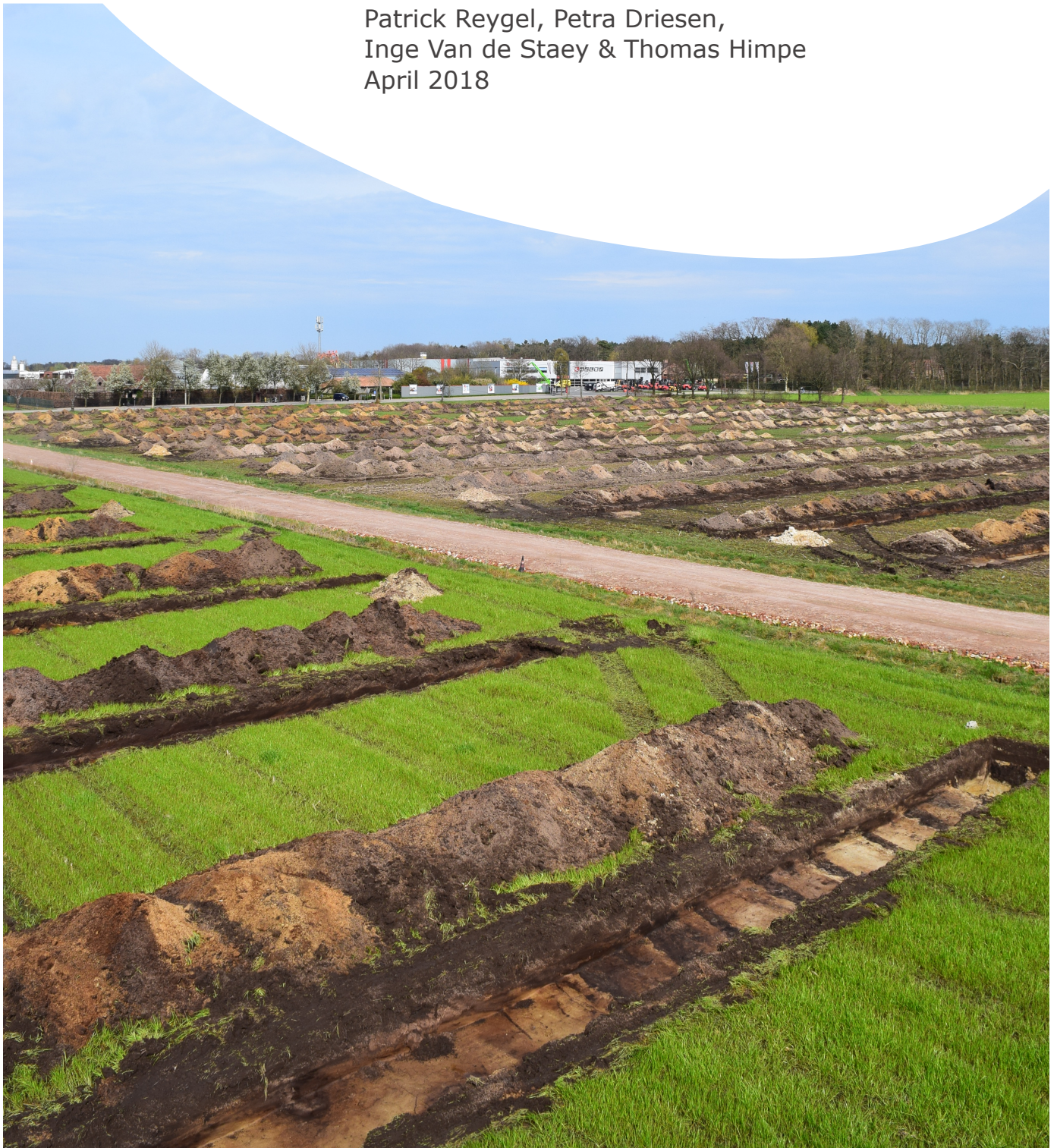
RAPPORT 599

Nota Rijkbevorsel, Beersebaan

Uitbreiding van een kleiontginning

Deel 2: Programma van maatregelen

Patrick Reygel, Petra Driesen,
Inge Van de Staey & Thomas Himpe
April 2018

DEEL 2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies

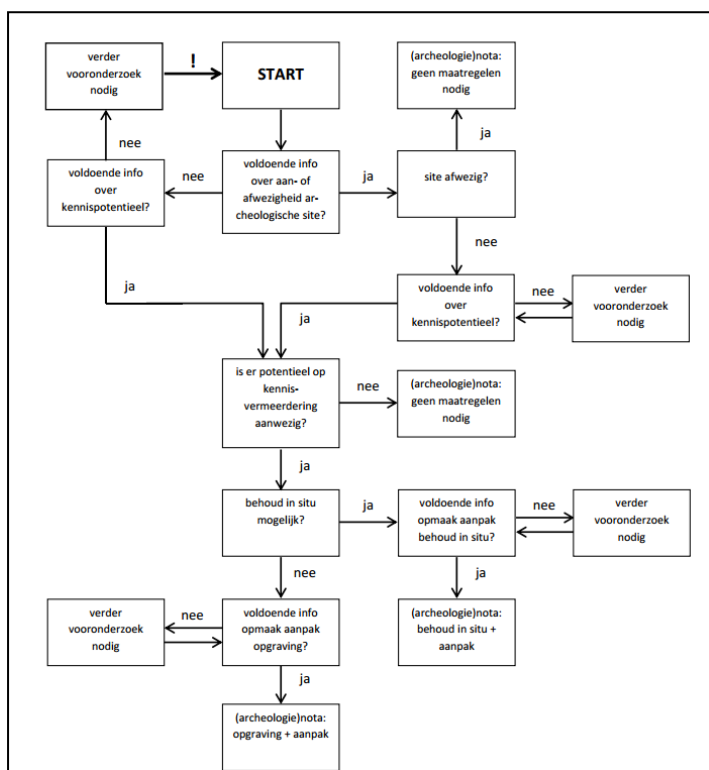
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Initieel werd door *Aron bvba* een archeologienota voor een uitgesteld traject (ID 5781) opgesteld bestaande uit een bureauonderzoek. Op basis van het bureauonderzoek was het niet mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed, de waarde daarvan (kennispotentieel) en de omgang hiermee. Daarom was aanvullend vooronderzoek noodzakelijk.

Het aanvullend vooronderzoek dat uitgevoerd werd, betrof een proefsleuvenonderzoek met aandacht voor prehistorie (2018D28). Dit onderzoek werd uitgevoerd op de percelen gekend als Rijkvorsel, 2de afdeling, sectie D, percelen 186C, 187D, 188N en (deel van) 188P.

Het programma van maatregelen, zoals omschreven in de bekrachtigde archeologienota, voorzag in een proefsleuvenonderzoek waarbij 10% van het terrein onderzocht diende te worden door middel van 15 continue proefsleuven van 2 m breed, die op 15 m van elkaar gelegen waren. In totaal ging het om 15 west-oost georiënteerde sleuven. Bijkomend diende 2,5% onderzocht te worden door middel van kijkvensters, dwars- en/of volgsleuven. Uitgaande van een oppervlakte van 59710 m² kwam dit neer op een te onderzoeken oppervlakte van circa 7165 m².

Tijdens het proefsleuvenonderzoek kon het programma van maatregelen quasi volledig gevolgd worden. Op sommige plaatsen werden de sleuven echter onderbroken. Daarnaast werden geen kijkvensters aangelegd gezien er geen eenduidige locaties waren met interessante sporen of landschappelijke locaties die uitgebreider onderzocht dienden te worden. Ter compensatie werden bijkomend enkele sleuven en 2 dwarssleuven aangelegd. De sleuven hadden in totaal een oppervlakte van 7838 m², wat neerkomt op 13,1 % van de te onderzoeken oppervlakte (59710 m²).

Het proefsleuvenonderzoek heeft voldoende info opgeleverd om te besluiten dat er geen archeologische site aanwezig is. Er zijn dus geen verdere maatregelen nodig.

Afb. 27: Beslissingshefboom bij de afweging voor de noodzaak van verder vooronderzoek en/of een opgraving (Bron: OE, CGP 2.0, p. 31).

1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied

Tijdens het proefsleuvenonderzoek toonden de bodemprofielen aan dat de ijzer/en of humus B-horizont grotendeels verploegd was, voornamelijk in het oostelijk en zuidelijk terreindeel. De kans bestaat dat het oorspronkelijke microreliëf van het terrein voorafgaand aan de eerste ploegbeurt werd genivelleerd. De dikte van de teelaarde varieerde namelijk sterk en op bepaalde plaatsen waren er restanten van de podzolbodem ingewerkt in de teelaarde. Omdat de B-horizont voornamelijk in het noordelijke en westelijk deel van het terrein bewaard was, vermoeden we dat dit deel zich oorspronkelijk lager bevond. Dit komt ook overeen met de hellingsrichting van het omliggende terrein, met een zandrug in het zuidoosten en nattere gebieden in het noordwesten.

Verder leverde het proefsleuvenonderzoek 32 archeologische sporen op waarvan 20 sporen als natuurlijk werden beschouwd.

De overige 12 sporen waren allen antropogeen van aard. Het betrof acht greppels, vier ploegsporen en twee paalkuilen. De sporen die postmiddeleeuws tot recent van ouderdom waren, werden zeer verspreid over het terrein aangetroffen en bevatten geen archeologische vondsten of bijmenging, naast enkel fragmenten plastic. De sporen zijn vermoedelijk allen restanten van oude perceelsgrenzen of afwateringsgreppels.

1.3 Impact van de geplande bodemingrepen

Op basis van de omschrijving van de geplande bodemingrepen in Deel 1: Verslag van de resultaten, 1. Het onderzoeksgebied, 2 Geplande bodemingrepen kan de impact van deze bodemingrepen op het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed bepaald worden.

De initiatiefnemer plant op het onderzoeksterrein in Rijkevorsel de uitbreiding van een reeds vergunde kleiontginning. De oppervlakte van de ontginning bedraagt ca. 6 ha en heeft plaats op percelen 186C, 187D, 188N en (deel van) 188P (Rijkevorsel: 2de afdeling, sectie D).

De percelen zullen machinaal ontgonnen worden tot 5 m diepte.

Teelaarde blijft ter plaatse gestockeerd in bermen rondom de groeve. Deze bermen hebben deels ook een geluidswerende functie. Na ontginning wordt de teelaarde terug bovenaan gebracht. Een beschermstrook van 5 m (analoog aan de diepte van de ontginning) en een helling van 4/4 langs omliggende percelen (die eigendom zijn van derden) is voorzien. Binnen het jaar na ontginning van de betreffende zone zal de helling afgeschuind worden tot 8/4.

Het opvullen van de groeve zal uitsluitend gebeuren met niet-verontreinigde gronden geschikt voor vrij gebruik als bodem. Eénmaal ter plaatse zullen de gronden afgekipt worden, waarna ze uitgespreid worden door een bulldozer en indien nodig ook een kraan.

Concluderend kan gesteld worden dat over het hele oppervlakte van het onderzoeksgebied het archeologisch bodemarchief ten gevolge van de werken weggegraven zal worden.

1.4 Bepaling van Maatregelen

Hoewel het onderzoek 12 antropogene sporen opleverde, wordt voor het onderzoeksgebied **geen vervolgonderzoek** geadviseerd. De vindplaats beschikt namelijk over een laag potentieel op kenniswinst, wat maakt dat een vervolgonderzoek als niet nuttig en niet noodzakelijk (kosten-batenanalyse) beschouwd wordt.

Dat er geen verder archeologisch onderzoek nodig is, neemt niet weg dat de aannemer/uitvoerder van de werken gehouden blijft aan de meldingsplicht van archeologische vondsten moesten deze toch worden aangetroffen. De context zit vervat in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

BIBLIOGRAFIE

BAEYENS, L. (1973) *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij kaartblad Beerse 17W.* Brussel.

CGP: Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0.

CREEMERS, G., MEYLEMANS, E., PAESEN, J. en M. DE BIE, (2011) Laseraltimetrie en de kartering van Celtic Fields in de Belgische Kempen: mogelijkheden en toekomstperspectieven, *Relicta. Archeologie, Monumenten- & Landschapsonderzoek in Vlaanderen* 7, p. 11-36.

DRIESEN P., VAN DE STAHEY I., & HIMPE T. (2017) Archeologienota Rijkervorsel, Beersebaan.

HANECA, K., DEBRUYNE S., VANHOUTTE S. EN ERVYNCK A. (2016) Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. (Onderzoeksrapport 48, OE), Brussel.

MEYLEMANS, E., CREEMERS, G. , DE BIE, M. en J. PAESEN (2015) *Revealing Extensive Protohistoric Field Systems through High Resolution LIDAR Data in the Northern Part of Belgium, Archäologisches Korrespondenzblatt.*

MEYLEMANS, E. & ANNAERT R. (2015) *Een 'nieuw' Celtic Field complex in de Antwerpse Kempen te Rijkervorsel (Prov. Antwerpen, België), in: Lunula. Archaeologia protohistorica, XXIII, 181-184.*

SCHELTJENS, S. (2014) Archeologische prospectie Rijkervorsel Beersebaan. Provincie Antwerpen. *Basisrapport. 2014/1, 7-9*

VAN RANST E. EN SYS C. (2000) *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen,* Gent.

Websites:

<https://cai.onroerendergoed.be/locatie/102946>

dov.vlaanderen.be

klip.agiv.be

<http://cai.onroerendergoed.be>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1024695¶m=inhoud&ref=search>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1023317¶m=inhoud&ref=search>

<https://geo.onroerendergoed.be/>

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/thesaurus>

https://www.onroerendergoed.be/assets/files/content/images/Code_van_Goede_Praktijk.pdf

https://www.onroerendergoed.be/assets/files/projects/downloads/Begrippenlijst_feb2013.pdf

https://www.onroerendergoed.be/assets/files/news/downloads/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf

www.cartesius.be

www.geopunt.be

www.onroerendergoed.be/assets/files/content/downloads/140915_LV_RWO_Brochure_regelgeving.pdf

